



non, az jut eszembe, hogy a kép a mennyezetet is lehetne. Felnéznek a mennyezetre, mint egy gyönyörű képi mezőre vagy egy fehér kihívásra, és ahogy alatta járkálok meg forgolódom, közben festem a képet, alakulnak a faltok, és engem valami hallatlan öröm tölt el. Miért ne vihetném én ezt még magasabbra, mint a szokásos? Mert nálam 8,5 méter a belmagasság, hát itt aztán bámulatos lenne! Én akkor már nem is lehetek kiszolgáltatva a gravitációnak, nekem itt a térben már szabad lesz repülni vagy szökellni, vagy ahogy gyerekkorunkban a labdajátékosok kiszabadították magukat és röpült fel az égbe: hát én miért ne szárnyalhatnék festés közben, hogy ha nekem szárnyaaim vannak?! Elkezdtem festeni ott fenn a magasban ezt a képet. De arra gondoltam, hogy még magasabbra is tehetném, mint ahogy a reneszánsz mesterek tették a mennyezetet festve. És emelném a tétet, és tovább emelném a képemet: a csillagos eget nézem, az univerzumban a lent meg a fent viszonylagos. Elképzelem a vászنامat, mint a csillagos égboltot, és a motívumok rajta a csillagok.

A valódi csodálatom annak a virtuóz művészelődömnek szól, aki a csillagok zürzavarában egyetlen lendületes vonallal rajzolta fel a Göncölszekeretet, bámulatos vonalvezetéssel, mi több, a Sarkcsillag irányítóját adta az emberiségnek. Én nem leszek egy egyszerű epigon, hanem én majd az összes csillagot felfestem az én hatalmas, kozmikus méretű vászنامra, ami a jövő művészete esetében majd természetes lesz. Fönt lesznek a csillagok,

összekötöm őket egy nagyon érzékeny artisztikus pókhálórendszerrel, és akkor visszajövök a földre, és visszanezdek az égre és az én égi vászنامra: az mégiscsak antropomorf lesz, mint az isteni személy maga, aki a saját képére teremtette az embert. Tehát az én képem a csillagos égboltról a Teremtő Isten arcát fogja megmutatni a jövő műpártoló emberének. És ők meg is érdemlik, hogy felismerjék a Mindenható arcát.

A csillagok alkotta pókhálórendszer, ahogy összekötöm, az egy nagyszerű, óriási, kozmikus méretű arcképet fog kiadni a Teremtőről. És én azt hiszem, a Teremtő meg lesz elégedve a munkámmal, és el fogja kérni tőlem. És ha eljárók hozzá vendégségbe száz meg száz év múlva, olyan nagy büszkeség lesz számomra, hogy ott láthatom a mennyei lakban az én képemet a falon, és a Mindenható büszkén fogja mutogatni mindannyiunknak.



THE OPENING OF IVÁN SZKOK'S EXHIBITION AT THE HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES OR THE CALVARY OF THE HALL OF ART

On 27 March 2023, the exhibition of Munkácsy Mihály Prize-winning sculptor and painter Iván Szkok opened in the Hungarian Academy of Sciences, as part of the Art Evenings event series. The discussion at the opening event was focused on the lack and necessity for the National Exhibition to be held in the Hall of Art annually, since currently it only takes place every five years. Why this is a problem is well illustrated by the following thought of the artist: *Van Gogh had barely 2 and a half years to paint his best works. It is easy to see that he would have had to be born and die twice to succeed in today's system. Or let's take Csontváry, who gave up painting in the last 10 years of his life, because he was misunderstood and shunned. He was not invited to the Hall of Art, and he couldn't manifest his talent.* With these words, Iván Szkok underlines the importance of providing a platform for today's creators to show their talent and to learn about each other's work.

SZKOK IVÁN KIÁLLÍTÁSMEGNYITÓJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIÁN

– avagy a Múcsarnok kálváriája

Szöveg: Füzes András

▼ Kiállításmegnyitó. Fotó: Szigeti Tamás / mta.hu



Szkok Iván Munkácsy Mihály-díjas szobrász- és festőművésznek 2023. március 27-én kiállítása nyílt a Magyar Tudományos Akadémia Székházában, a *Művészeti Estek* rendezvénysorozat keretében. Az a megtiszteltetés ért, hogy megnyithattam Iván kiállítását.¹ Megállapodtunk, hogy a méltó zenei programot követően egy rövid megnyitóbeszédet mondok, és utána egy beszélgetés keretében átadom a szót Ivánnak, hogy első kézből kaphasson mindenki útravalót a művészetről.

A beszédemet követően Iván kérte az első, majd a második kérdést, de mind-egyiket ugrotta. Láttam rajta, hogy két témára koncentrálni, alig várja, hogy sorra kerüljenek, így már tudtam, akármit is kérdezek harmadikra, biztos lehetek a válaszában. Az egyik fontos témája a Nemzeti Múzeum falfülkéiből hiányzó szobrok, melyek történetét levéltárakból részletesen kikutatta, és addig nem nyugszik, míg a szobrok (melyekről nem igazolt, hogy mindből ágyút öntöttek volna) el nem foglalják méltó helyüket. Ezzel a történettel viszonylag hamar végzett, úgy érezte, hogy most minden jelenlevőnek átadta a magával hozott ajándékot, miszerint mostantól senki sem fog tudni úgy elmenni a múzeum előtt, hogy a hiányérzet fel ne ébredjen benne.

Am érezhető volt, hogy a másik témáját, melyet már közel 25 éve hordoz, most elébe akarja helyezni mindennek. Gerzson Pál Munkácsy Mihály-díjas festőművész, mint a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége elnöke azzal bízta meg Szkok Ivánt a 90-es évek végén, járja ki, hogy a rendszerváltásig a Múcsarnok alapító okirata szerint működő intézmény ismét visszatérjen az eredeti küldetéséhez, és újból évente megrendezésre kerüljenek az Országos Tárlatok.

Ekkor kezdődött Iván kálváriája. Beke László, a Múcsarnok akkori főigazgatója ígéretet tett, hogy egész biztosan helyreállítja a rendet, csak Iván legyen egy kis türelemmel. Majd kiderült, hogy az Esküvő 99 kiállítás miatt kell várni... Iván 1999-ben performansszal hívta fel a figyelmet a méltatlan helyzetre, a „disznóságra”: egy nászújszomban két fél sertés (egy fehér és egy fekete) fek-

szik, a disznóölés hangjai, valamint Wagner és Mendelssohn nászindulójának kíséretében. Akkor még mint a Szövetség tagja állt ki Iván, ám az eseményt követően a Szövetség megválasztotta őt új elnökévé.

Sajnos az eredeti rend, melyre a Múcsarnokot létrehozták, azóta sem állt helyre. A ma működő öt éves rendszerben Iván szerint a kiállításoknak éppen az előnyei nem domborodnak ki: egyrészt, hogy évről évre lappangó új tehetségek kerüljenek felszínre önkéntes beadás alapján, továbbá, hogy a művészet különböző területeit művelő alkotók párhuzamosan lássák egymás munkáit. 1974-ben Szkok Iván volt az egyik legfiatalabb (30 évesen!), aki lehetőséget kapott önállóan kiállítani a Múcsarnokban. Ezt követően vált ismertté, és kapott újabb kiállítási lehetőséget 1978-ban már a Nemzeti Galériában. Iván gyakran hangsúlyozza, hogy *Van Goghnak alig két és fél éve adatott, hogy megfesse életműve legjavát – belátható, hogy kétszer kellett volna megszületnie és meghalnia a sikerhez ebben a mai rendszerben. Vagy a mi Csontvárynk élete utolsó tíz évében nem festett, mert elkerülte a megértés és ünneplés, nem jutott be a Múcsarnokba, nem tudta magát megmutatni.*

Annak idején az egymás mellett bemutatott művészeti területeknek óriási közönsége volt, egy-egy ilyen kiállítást 100-200 ezer ember is látogatott. *Mindenkit érdekelt, hogy milyen lesz a Parlament, mint ahogy most is érdekelt volna mindenkit, hogy milyen lesz a MÚPA vagy a Zene háza vagy a budai Vár.*

Az alábbiakban idézem Szkok Iván felhívását:

A Múcsarnok alapító okirata 5 fontos pontból áll:

Preambulum – invokáció:

A magyar kormány úgy dönt, hogy vesz egy reprezentatív fővárosi telket, és rajta megépít egy reprezentatív épületet a kortárs magyar képzőművészet számára. Azzal az elhatározással, azzal a feladattal, hogy a Múcsarnokban kell a jövőben megrendezni az Országos Tárlatokat. Addig a Nemzeti Múzeumban rendezték meg és a Tudományos Akadémián.

Tehát az 5 pont:

1. Az Országos Tárlatot meg kell rendezni a leendő Múcsarnok épületében.
2. Minden évben megnyitásra kerül, esetleg két alkalommal: tavaszi szalon és őszi tárlat.
3. Az Országos Tárlat nyílt beadású, nem kurátori műfaj. Bárki beadhat.
4. Az Országos Tárlat zsűrizett, a fő termekben festmények, grafikák, szobrok kerülnek elhelyezésre, és van egy-egy kamaraterem az építészetnek, iparművészetnek, fotóművészetnek, reklámgrafikának. A zsűri 10-11 fős, hogy minden nagy konzolidált, elfogadott irányzat képviseltesse magát, ne egy kurátor véleménye számítson.
5. Az Országos Tárlat rendezett.